

Šolska reforma stremljenja na Českem.

(Izvirno poročilo Učiteljskemu Tovarišu.)

Z letosnjim šolskim letom so se otvorile prve reformne šole in sicer v Nuslih, v Mihlu in Hostivarju, vse tri v praškem šolskem okolišu, dalje v mestih Ricani, Humpolci in Zlinu. Načrt za praške reformne šole je napravila reformna komisija na pedagoški visoki šoli v Pragi pod vodstvom profesorja dr. V. Prihoda. Največ pažnje je posvetila reformni šoli II. stopnje, ki naj bi se imenovala »Komenium«. To naj bi bila enotna diferencirana šola za otroke VI. do IX. šolskega leta.

Ministrstvo šolstva in narodne prosvete je dovolilo otvoritev pod sledenimi pogoji:

1. Reformna šola II. stopnje se bo imenovala »poizkusna diferencialna meščanska šola.«

2. Zakonitim vzdrževateljem šole ne smejo s temi poizkusni narasti stroški vzdrževanja brez njihovega soglasja.

3. Poizkus se dovoljuje za šolsko leto 1929./30. in se v poizkusno diferencialno meščansko šolo vpišejo samo otroci VI. šolskega leta.

4. Kot najnižji učni cilj se postavi pogoj, da morejo učenci kot ob normalnih razmerah nadaljevati svoje nauke v II. razredu normalne meščanske šole.

5. Dijaki poizkusne šole, ki žele vstopiti kot redni dijaki ali privatisti na eno izmed javnih srednjih šol, se morajo podvrci spremnemu izpitu iz vseh predmetov. Ministrstvo šolstva ne nasprotuje temu, da ostanejo dijaki po tem izpitu še nadalje učenci poizkusne šole, odnosno da so obenem kot privatisti vpisani na eni izmed javnih šol.

6. Deželni šolski svet je pooblaščen vse poskrbti, da se poizkusne šole otvorijo s 1. septembrom 1929.

7. Reforme šole bosta češča nadzirala okrajni in deželni šolski nadzornik, da moreta o njih podatki že maja meseca prihodnjega leta svoja poročila.

E. Lippert — Praga, A. Lajovic — Tržič.

Statistični podatki o čeških specialnih šolah.

(Izvirno poročilo »Učiteljskemu tovariju.«)

Najnovejše statistične podatke za šolsko leto 1927.—28. prinaša v mesecu avgustu izšla številka državnega statističnega časopisa za Čehoslovaško republiko na str. 771:

Češka država je imela tega leta 74 specialnih šol, ki jih je posečalo 4368 učencev.

Podrobno poročilo pa je dosedaj izdelano in obelodanljeno šele za šolsko leto 1926.—27.

I. Gluhonemnice:

Število zavodov:	pojavcev:	učencov	členek razredov:	učil.	učil.	(t)
1 ruski	85	42	16	6	8	1
2 nemški	203	166	87	19	22	8
1 madžarski	47	26	21	4	5	1
2 češko-nemška	95	55	40	11	16	12
9 čeških	994	530	385	84	96	12
15 Skupaj	1424	778	549	124	147	34

II. Zavod za slepe:

3 češkoslovaški	171	85	55	11	12	5
1 ruski	10	6	4	1	1	—
1 nemški	33	16	17	2	2	1
1 češko-nemški	146	42	33	5	7	—
6 Skupaj	360	149	109	19	22	6

ral in čital knjige; posebno se je zanimal za zvezdlosvoje in dušeslovje. Potom samozobrazbe si je pridobil bogato znanje, slovel je med nami kot učen mož.

Videl je doma vso revščino učiteljskega stanu, vendar se je odločil za ta stan in mu ostal v vsem zvest do groba. Izbral si je družico učiteljico. Šla je njegovo pot zvesta spremljevalka skozi življenje 33 let in mu je bila tudi v najtežjih dneh hude bolezni v veliko tolazbo in neprecenljivo pomoč. Vse tri otroke, ki jih je prisrčno ljubil, jih negoval in lepo vzgajal je posvetil učiteljskemu stanu in doživel zadoščenje, da je sin njegov naslednik — šol. upravitelj v Lembergu.

Služeval je tedaj še v ponemčenem Laskem 1892—95, v Novi cerkvi do 1905 in 22 let v Lembergu. Cutil se je povsem Lemberžana, preiskoval je in proslavljal slavno zgodovino Lemberga in nevoljen zavračal zbadljivke na rovoš Lemberga.

Po polnih 35 letih službe je stopil v posoj. Malo ga je užival, strašna bolezen mu je grenača zadnje dni življenja in je prišla smrt zanj rešnica. Sedaj je našel pravi pokoj.

Marsikatero oko je bilo rosnos, ko so pozlagali v grob odličnega učitelja mladine, dobrega svetovalca vsakomur, vdanega prijatelja, blagatega tovariša, ljubečega očeta in zvezstega moža.

Vsa leta je bil član šmarsko-rogaškega učiteljskega društva, večkrat odbornik in predavatelj.

Zvestoba za zvestobo! Učiteljsko društvo je bilo številno zastopano, položilo je na krsto lep venec ter mu zakljalco v zadnji pozdrav: »Zbogom, dragi prijatelj, lahka Ti zemlja, katero si tako neskončno ljubil. Ohramimo Te v najboljšem spominu!« Š.

III. Zavodi za pohabljenje in skrofulozne:

6 češkoslovaških	1169	365	398	17	20	7
1 nemški	31	15	16	1	1	1
1 češko-nemški	58	24	22	2	2	—
8 Skupaj	1258	404	436	20	23	8

IV. Zavodi za duševno zaostale:

4 češkoslovaški	227	82	37	9	13	10
1 ruski	91	54	12	3	2	—
2 nemški	164	56	34	6	7	7
7 Skupaj	482	192	83	18	22	17

V. Zavodi za moralno pokvarjene:

8 češkoslovaških	715	141	115	11	21	2
3 nemški	161	76	43	6	8	1
2 češko-nemška	356	356	—	11	12	—
13 Skupaj	1232	573	158	28	41	3

VI. Pomožne šole za slabonadarjene:

17 češkoslovaških	571	355	216	39	41	3
8 nemških	349	202	147	25	27	8
25 Skupaj	920	557	363	64	68	20
Vseh zavodov	74	5676	2653	1698	273	323
Vseh učencev	4351.					

E. Lippert, Praga — A. Lajovic, Tržič.

Splošne vesti.

— Povišanje učiteljskih plač na Francoskem. Ze dolgo časa vodijo francoski učitelji, v svojih stanovskih listih, kakor tudi na svojih kongresih, borbo za zboljšanje svojega materialnega položaja. Letos pa so dosegli gotov, dasi minimalen uspeh.

Prosvetna uprava je izpolnila dano obljubo, da bo z ozirom na podprtitev vseh živiljenskih potrebščin ugodila učiteljskim zahtevam in s povišanjem prilagodila učiteljske plače sedanjim draginji. Najnovnejša številka L'Ecole et la Vie objavlja o tem cirkularu ministra prosvete z dne 13. julija 1929., ki je bil poslan vsem prosvetnim inšpektorjem v državi. V cirkularju je pojasnjeno, da je dovoljeno povišanje plač za vseh šest učiteljskih razredov, kakor tudi za učiteljske pripravnike in da znaša to povišanje za vse po 50 frankov letno. — Ta povišek pa se šteje že od 1. januarja 1929., a izplačilo za tekoče leto se ima izvršiti v treh tranzah. Redno izplačevanje plače po novi uredbi bi se pričelo s 1. avgustom t. l., a v cirkularju se povdarda, da merodajni organi uredijo vse, kar je potrebno, da bo razlika za prejšnje mesece čim prej izplačala. Povišanje, kot se vidi ni veliko, a je značilno vsed tega, ker je priznana upravičenost učiteljskih zahtev v tem pogledu in ker je to povišanje dano vsem učiteljem in sicer onim z najmanjšo, kakor tudi onim z največjo plačo. Ker je povišanje radi draginje priznano vsem v enaki višini. Prenešeno na naše razmere, privede to povišanje do naslednjega zaključka: rešitev tega vprašanja pri nas je zmanjšati kot logično konsekvenco že priznanih povišanj drugim kategorijam uradništva.

— Nov učni načrt za osnovne šole. Kasjer poroča »Narodna Prosveta« z dne 13. oktobra, se prične v najkrajšem času v ministerstvu prosvete sestavljati nov učni načrt za osemrazredno osnovno šolo, ki jo predvideva projekt novega osnovnošolskega zakona. Novi učni načrt bo, verjetno, vseboval naslednje predmete: 1. Nauk o veri z moralnim poukom. — 2. Srbsko-Hrvatsko-Slovenski jezik. — 3. Narodno zgodovino z najznamenitejšimi dogodki iz splošne zgodovine. — 4. Zemljepis naše države z osnovnim spoznavanjem drugih držav. — 5. Razčinstvo z osnovnimi pojmi geometrije in geometričnega risanja. — 6. Spoznavanje prirode. — 7. Praktično gospodarsko znanje. — 8. Praktično obrtno-trgovsko znanje. — 9. Higijeno. — 10. Spoznavanje državljanskih pravic in dolžnosti. — 11. Gospodinjstvo. — 12. Ročna dela s posebno uporabo narodnih motivov. — 13. Risanje. — 14. Lepopis. — 15. Telovadbo po sokolskem sistemu.

Skoro gotovo je, da bodo pozvani k sodelovanju pri tem načrtu tudi učiteljski predstavniki, ki so jim potrebna navodila z ozirom na izkušnje, ki jih je pridobil učiteljski sodelovanje s prejšnjim učnim načrtom. Potrebno bi bilo, da poda učiteljstvo svoje mnenje v listu ali, da ga pošlje poverjeništvu, da bo isto moglo sestaviti predlog in ga o pravem času poslati onim, ki bodo sodelovali pri sestavi novega učnega načrta.

— »Prosveta«. Zaradi tehničnih razmer izide »Prosveta« pozneje, kar naj upošteva dopisniki.

— Obnovitev železniških legitimacij za učiteljstvo in njih družinskih članov se vrši potom šolskih upraviteljev na tiskovinah, ki so bile svojcas uvedene. Priložiti je novo sliko in 10 Din za novo legitimacijo. V spisku je navesti pri vsakem prisilcu za zamenjavo tudi številko dosedanja legitimacije. V 9. št. Uč. Tov. je isto nav